שיעור ט'

תפקידי סנהדרין הגדול, הפקר בית דין, רשות

ראש השנה כב., כה:

שבת יא

ארץ הצבי סימן לב – קונטרס הסמיכה

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קנג

השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קנג

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת בכורות פרק ד משנה ג

ודע כי ענין מומחה, מוסמך, כלומר שיהא אותו אדם שכבר נבחן ונוסה ונמצא בחכמה גדול ומובהק, אם היה אותו שבחנו ונסהו בית דין הרי הוא נקרא מומחה בית דין, ואם היה שנתפרסמה חכמתו אצל רבים מבני אדם בלי שיסמכוהו בית דין הרי זה נקרא מומחה לרבים. ואף כאשר סמכוהו בית דין אינו מותר לו להתיר בכורות אלא עד אשר ירשוהו בית דין בכך ויאמרו לו בפירוש שיתיר בכורות במומן. וכבר ביארנו בתחלת סנהדרין שאין נקרא בית דין בסתם אלא סמוך בארץ ישראל, בין שהיה סמוך מפי סמוך או בהסכמת בני ארץ ישראל למנותו ראש ישיבה, לפי שבני ארץ ישראל הם אשר נקראין קהל, וה' קראם כל הקהל ואפילו היו עשרה אחדים, ואין חוששין למי שזולתם בחוצה לארץ כמו שבארנו בהוריות, ואין רשות ראש גלות מועילה בהתר בכורות בלבד, אלא צריכין בכך רשות ישיבת ארץ ישראל כמו שנתבאר בתלמוד. וכל מקום שתשמע מומחה בהתר בכור או ראיית מומו דע שהכוונה בכך מומחה שנטל רשות בית דין לראית בכור.

ברכות סג.

מפניני הרב עמ' תטו

תוספות בבא בתרא ב.

שו"ת אבני נזר חלק אורח חיים סימן שי

שו"ת אבני נזר חלק יורה דעה סימן שיב - קונטרס שש מעלות לכסא

מקור ברוך – מבוא פ"ב בתי תלמוד סעיף ג

ר"ן נדרים כג. ד"ה והיתר נדרים

רמב"ם הלכות בכרורות א:ה

מצות בכור בהמה טהורה נוהגת בארץ ובחוצה לארץ ואין מביאין בכורות מחוצה לארץ לארץ שנאמר ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך, ממקום שאתה מביא מעשר דגן אתה מביא בכור בקר וצאן וממקום שאין אתה מביא מעשר דגן אי אתה מביא בכור בקר וצאן אלא הרי הוא כחולין ויאכל במומו, ואם הביא אין מקבלין ממנו ולא יקרב אלא יאכל במומו, ומצוה זו נוהגת בין בפני הבית בין שלא בפני הבית כמו מעשר דגן, ואינה נוהגת במוקדשין כשהן בקדושתן קודם שיפדו בין קדשי מזבח בין קדשי בדק הבית. +/השגת הראב"ד/ מצות בכור בהמה טהורה וכו' עד אלא הרי הוא כחולין. א"א טעות היא זו ואפי' לר"ע דאית ליה האי סברא לא אמר אלא ליקרב אבל קדושת בכור יש בו ואינו נגזז ונעבד ואינו נאכל אלא במומו.+